

здобувачам ретельно і своєчасно ознайомитися та вивчити особливості функціонування цієї системи в університеті.

Література:

1. Академічна доброчесність: міфічна концепція чи дієвий концепт. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-mifichna-kontseptsiya-chy-diyevyj-kontsept/>

2. Кодекс академічної доброчесності ПНПУ імені В. Г. Короленка Електронний ресурс. Режим доступу: <http://pnpu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/kodeks-akademichno%D1%97-dobrochesnosti-pnpu-imeni-v.-g.-korolenka.pdf>

Леся Лебедик,

докторка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

Інтерактивні технології підготовки педагогів позашкільних закладів до інклюзивної освіти

Сучасні завдання підготовки педагогів позашкільних закладів до інклюзивної освіти вирішуються переважно шляхом упровадження в означену підготовку інтерактивних технологій. Проблема підготовки майбутніх педагогів засобами інтерактивних технологій виходить на важливе місце у теорії педагогіки і практиці закладів вищої освіти (І. Богданова [1], Ю. Журат [2], Т. Канівець [2], Н. Карпенко [3], І. Мельничук [8], О. Михайленко О. [9], В. Стрельников [6–7; 10–13], Т. Тернавська [2], Г. Фесун [2] та ін.). Сьогодні постає важливе практичне завдання широкого застосування інтерактивних технологій навчання, зважаючи на їхні великі можливості у підготовці педагогів позашкільних закладів до інклюзивної освіти.

Нами досліджені форми інтеракцій у підготовці майбутніх педагогів у закладах вищої освіти, зокрема дискусійні технології – «симпозіум», «дебати», «круглий стіл», «форум», «судове засідання», «засідання експертної групи», «акваріум» [4, с. 211–214; 5, с. 115–119; 6, с. 138–202; 7, с. 49–53; 13, с. 349–351], які доцільно застосувати у підготовці педагогів позашкільних закладів до інклюзивної освіти. Також сформульовано вимоги до етапів інтерактивних технологій навчання, які стосуються підготовки, початку, ходу інтеракції, керування нею і підведення підсумків:

1) *підготовка інтеракції*: створюються тимчасові мікрогрупи майбутніх педагогів позашкільних закладів, у яких кількість учасників має становити 5–6 осіб; метою цих груп є підготовка ґрунту для подальших етапів інтеракції, а завданням є підготовка спільної для усієї студентської групи теми для інтеракції; перегляд і нове формулювання мети інтеракції; вибір подальших дій, планування практичних завдань-проектів; проведення інтеракції у формі «мозкової атаки»; обмін власним досвідом; пропонування проблем для подальших досліджень і обговорень, визначення запрошених доповідачів-експертів тощо [7, с. 51–52];

2) *початок інтеракції* є надзвичайно важливим моментом її проведення: групи отримують від педагога чіткі орієнтири щодо планованого результату обговорення; призначаються або вибираються ведучий у групі, інші ролі, зокрема, доповідач, тимчасова експертна рада; обговорюються і записуються усі пропозиції [7, с. 52]; важливим є розміщення педагогів позашкільних закладів в аудиторії, найкращим є розміщення по колу; прийомами початку інтеракції є: а) викладення проблеми чи опис конкретного випадку; б) рольова гра; в) показ відеофільму чи кінофільму; г) показ матеріалу (об'єкта, ілюстративного матеріалу тощо); д) запрошення експертів; е) використання поточних новин; є) магнітофонні записи; ж) стимулювальні запитання (не тільки «що?, де?, коли?», а й «що відбулося б, якби?» [4, с. 211–214; 6, с. 138–202; 7, с. 52; 13, с. 349–351].

3) *хід інтеракції* передбачає виконання майбутніми педагогами позашкільних закладів у кожній мікрогрупі певних ролей і функцій: а) ведучий організовує обговорення проблеми, залучає до цього інтеракції інших членів групи; б) «аналітики» ставлять запитання учасникам обговорення, піддають сумніву висловлені ідеї; в) «протоколісти» фіксують усе, що стосується вирішення проблеми, потім доповідають усій студентській групі про позицію своєї мікрогрупи; г) «спостерігачі» оцінюють участь членів мікрогрупи в інтеракції на основі заданих педагогом критеріїв; алгоритм дій усієї студентської групи є таким: а) формулювання проблеми; б) розбивка учасників на мікрогрупи; в) розподіл ролей у мікрогрупах; г) роз'яснення педагогом мети інтеракції, правил участі педагогів позашкільних закладів у інтеракції; д) обговорення проблеми у мікрогрупах; е) подання результатів обговорення всій студентській групі; є) продовження обговорення і підведення підсумків [7, с. 52]; ефективність проведення інтеракцій залежить від створення атмосфери доброзичливості й уваги до кожного педагога позашкільного закладу освіти; безумовним правилом інтеракції є утримання від будь-яких похвал чи критики; у той же час важливо не залишати без уваги явні протиріччя, нелогічність міркувань, необґрунтовані, нічим не аргументовані вислови [7, с. 52];

4) *підведення підсумків* обговорення передбачає здійснення: а) підсумку сказаного з основної теми; б) огляду застосованих в інтеракції фактів із позашкільної освіти; в) перегляду того, що вже обговорювалось, і питань, які ще будуть обговорюватися; г) аналізу ходу обговорення; вимоги до підведення підсумків: а) стислість; б) змістовність; в) відображення всього спектру аргументованих думок; г) проведений у кінці інтеракції загальний підсумок є не тільки завершення роздумів над проблемами позашкільної освіти, скільки орієнтир на подальші роздуми майбутніх педагогів позашкільних закладів над подальшою професійною діяльністю, можливий відправний момент для переходу до вивчення професійно важливих тем.

Висновком з проведеного дослідження є вказівка на необхідність: а) уточнення поняття «інноваційні технології навчання», які є не просто новими, а тими, що заперечують наявні; б) уточнення поняття «інтерактивні технології навчання», у яких активність суб'єктів викликана зовнішніми чинниками, зокрема, організацією процесу інтеракції; в) виявлення чинни-

ків, які впливають на засвоєння матеріалу професійної діяльності майбутніх педагогів закладів позашкільної освіти щодо інклюзії в ході інтеракції (обмін інформацією; заохочення різних підходів до професійної діяльності; співіснування різних суперечливих думок; можливість відкидати чи критикувати думку інших; стимулювання учасників до пошуку групової згоди); г) формулювання вимог до інтерактивної технології навчання на етапах підготовки, початку, ходу інтеракції, підведенні її підсумків.

Література:

1. Богданова І. М. Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх соціальних працівників. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2011. Вип. 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_4_8
2. Журат Ю. В., Тернавська Т. А., Фесун Г. С., Канівець Т. М. Інтерактивні методи соціально-педагогічної роботи та ефективність їх використання в діяльності ЦСССДМ. *Journal «ScienceRise: Pedagogical Education»*. 2020. № 3(36). С. 42–46.
3. Карпенко Н. А. Інтерактивні методи професійного розвитку менеджерів соціальної роботи. Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. *Ин-ту психології ім. Г. С. Костюка АПН України*. К. : Логос, 2008. Т. 7. Вип. 15. С. 121–124.
4. Лебедик Л. В. Вимоги до інструментарію підготовки майбутніх соціальних працівників до інклюзивної освіти. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 20–21 трав. 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с. С. 211–214.
5. Лебедик Л. В. Педагогічні погляди Григорія Сковороди як дороговказ для педагогів закладів позашкільної освіти. *Імідж сучасного педагога*. 2022. № 4 (205). С. 115–119. DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-4\(205\)-115-119](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-4(205)-115-119)
6. Лебедик Л. В., Стрельніков В. Ю., Стрельніков М. В. Сучасні технології навчання і методики викладання дисциплін: Навчально-методичний посібник для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2020. 303 с. С. 138–202.
7. Лебедик Леся, Стрельніков Віктор. Інтерактивні технології навчання майбутніх фахівців у сфері соціальної роботи. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 4 (193). С. 49–53. URL : http://isp.poippo.pl.ua/article/view/212383/pdf_76
8. Мельничук І. М. Теорія і практика професійної підготовки майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій : монографія. Тернопіль : Економічна думка, 2010. 326 с.
9. Михайленко О. В. Використання інтерактивних методів у процесі підготовки майбутніх соціальних педагогів. *Наукові праці. Педагогіка*. 2014. Вип. 239. Т. 251. С. 121–126.
10. Стрельніков В. Ю. Інтерактивні технології підготовки кадрів для системи спеціальної освіти та корекційно-реабілітаційної допомоги особам з

психофізичними порушеннями. *Корекційно-реабілітаційна діяльність: стратегії розвитку у національному та світовому вимірі* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (24 листоп. 2021 р., м. Суми). Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. С. 410–423.

11. Стрельніков В. Ю. Проектування вчителем інтерактивних технологій навчання на основі електронних освітніх ресурсів. *Фізико-математична освіта* : наук. журн. 2017. Вип. 4(14). С. 348–351.

12. Стрельніков В. Ю. Проектування викладачем інтерактивних технологій підготовки майбутнього фахівця зі спеціальної освіти на основі електронних освітніх ресурсів. *Проектування індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога в контексті Концепції «Освіта впродовж життя»* : збірник тез доповідей наук.-практ. конф. з міжнародною участю, м. Краматорськ, 10 груд. 2020 р. / відп. ред. Д. В. Малеев. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2020. 284 с. С. 45–48.

13. V.Yu. Strelnikov, L.V. Lebedyk, T.V. Hura, S.I. Sysoieva, S.V. Stankevych, E.V. Sharovalova, O.Ye. Avilova. Leadership and social work in the environmental management system. *Ukrainian Journal of Ecology*. 2021. № 11 (2). С. 349–351. URL : <https://www.ujecology.com/articles/leadership-and-social-work-in-the-environmental-management-system.pdf>

Наталія Ічанська,

кандидатка фізико-математичних наук, доцентка, завідувачка кафедри вищої та прикладної математики НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Валерія Стеблянко,

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня доктора філософії, асистентка кафедри вищої та прикладної математики НУ «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Аналіз розвитку освітнього процесу в умовах воєнного стану

Вступ України на шлях інноваційного розвитку економіки зумовив модернізацію усіх галузей, в тому числі і освітньої сфери. Заклади освіти, які впроваджують в свою діяльність інноваційні розробки, активно використовують досягнення науки є рушійною силою для просування інноваційного розвитку та необхідних сутнісних перетворень у системі освіти. Часи швидкоплинно змінюються і освітній процес слід адаптувати під здобувачів освіти, тому основним базовим компонентом з підвищення якості освіти є впровадження в освітній простір компетентної освіти, зокрема функціонування онлайн і оффлайн ресурсів ціннісних орієнтирів освіти, кардинальне оновлення системи підготовки та супроводу компетентного вчителя та викладача для розвитку інноваційних технологій, що стає основою масштабних освітніх реформ, що перетворюють освіту на продуктивний сектор економіки.

Інновацію в освіті розглядають як реалізоване нововведення у змісті, методах, прийомах і формах навчальної діяльності та виховання особистості, у змісті та формах організації управління освітньою системою, а також в організаційній структурі закладів освіти, у засобах навчання та виховання і у підхо-